

Gewoon is anders

Janneke is leerkracht van groep 5/6. Ze vraagt me om bij haar in de klas te komen. Ze wil een gesprek voeren met zes jongens. Al vaker heeft ze met hen gesproken over het gedrag wat ze ten opzichte van elkaar ten toon spreiden. "Stoer" en "Gek", zo noemen de jongens het ook, als ze erover praten. Janneke heeft het idee dat het schadelijk is voor een prettige, relaxte ontwikkeling. Toen zij twee dagen geleden vroeg wat er zou gebeuren als zij de hele dag iemand anders zou 'spelen', zei Kees: "Dan ben je eigenlijk niemand; jezelf niet en de ander niet." De jongens hadden aangegeven dat het zo eigenlijk niet willen.

Het is ook Kees die zegt, als ik aanschuif: "Ik denk dat ik weet wat we gaan bespreken."

Janneke steekt twee vuisten voor zich uit en opent: "Je weet dat we onlangs gesproken hebben over jezelf (ze steekt een vuist omhoog) en degene die je speelt als je gek of stoer doet (en ze steekt de andere vuist omhoog.)"

"Ja," zegt Rob, "dan wordt die (en wijst naar de vuist die 'jezelf' voorstelt) niet gebruikt."

"En...?" nodigt Janneke uit. "Ik ben eigenlijk wel benieuwd wie die ander is," zegt Kees.

"Maar hoe haal je die eruit?" lacht Joris. De oplossingen zijn 'gewoon grappig'. De leukste suggestie vinden ze de rits; je maakt een rits in jezelf en trekt die open als je jezelf wilt laten zien. "Eigenlijk moeten we dan gewoon gewóón doen," zegt Jan. Hij kijkt ook naar Janneke. Ik vraag hem hoe dat zou kunnen. Kees glundert: "Dat is niet gek en niet stoer. Dus eigenlijk is het tegenovergestelde van 'gek en stoer', 'gewoon'.

"Ja," vult Jan aan dus eigenlijk is gewoon anders..." "Terwijl gewoon eigenlijk gewoon is," maakt Rob af. Ik vraag hen of ze aan anderen kunnen zien of ze gewoon doen of juist stoer en gek. "Aan de ogen," zegt Rob en kijkt zoals iemand kijkt die niet zichzelf is. "Ik kan het goed zien aan Joris," zegt Kees, "dan doet hij iets, maar je ziet aan zijn lachje dat hij het eigenlijk niet wil doen." Joris vertrekt zijn gezicht. "Ja...dat lachje...leuk hè."

Joris schudt 'nee'. En dat bedoelde Kees blijkbaar ook. "Hoe kun je er elkaar bij helpen?" vraag ik. "Door gewoon te doen," zegt Niels, die tot dan achter in de bank zat weggedoken. Ook Gijs komt los: "Ja dat je bijvoorbeeld na vier keer zegt dat je het niet moet doen." "Bij mij mag je het meteen zeggen," reageert Niels. "Bij mij ook," roept Jan. Maar daarover wordt geen overeenstemming bereikt. "Of knipogen?" zegt Kees, terwijl hij het uitprobeert en ervaart dat dat niet handig is.

"Nee dat kan niet makkelijk stiekem." Gijs vertelt dat Janneke soms zijn naam noemt als hij iets doet wat niet goed is. De anderen vinden dat een prima middel, immers iedereen weet nu waar het over gaat. Ik vraag of iedereen vindt dat we klaar zijn met dit gesprek. "Marleen heeft alles gehoord; zij zat steeds te luisteren," zegt Joris. Ik vraag hem of hij zou gaan zitten rekenen als we dit gesprek met een stel andere kinderen hadden." Joris lacht voorzichtig, maar riskeert niet dat ze zijn naam al moeten gaan noemen.

Marcel van Herpen